

Německo

BUDYŠÍN

Území Horní Lužice s Českou republikou spojují nejen geografická blízkost a historické vazby, ale i příbuzný jazyk a široké spektrum vzdělávacích a kulturních aktivit.

Horní Lužice byla od 14. století součástí Zemí Koruny české. Ačkoli po roce 1635 přešla pod správu saských kurfiřtů, kontakty s českým prostředím zůstaly živé; připomeňme např. vzdělávání lužickosrbských bohoslovců v pražském Lužickém semináři, styky českých a srbských vlastenců v období národního obrození či fungování lužickosrbských gymnázií na českém území (Varnsdorf, Česká Lípa, Liberec) v období po druhé světové válce.

V současné době srbsky hovoří asi 20 tisíc lidí. Nejkompaktnější lužickosrbské osídlení najdeme v oblasti severozápadně od Budyšína vymezené městy Budyšín (Bautzen), Kamjenc (Kamenz) a Wojerecy (Hoyerswerda).

Zastřešující lužickosrbskou organizací je Domowina, která funguje od roku 1912 a sdružuje horno- i dolnolužické spolky všemožných zaměření. Jak samotná Domowina, tak i jednotlivé školy, spolky, sdružení a organizace pěstují bohaté zahraniční vztahy, vzhledem k jazykové i geografické blízkosti nejčastěji s českými (případně polskými) partnery.

Organizací pečující o zachování a rozšiřování hornolužické a dolnolužické srbštiny je Jazykové centrum WITAJ (Rěčny centrum WITAJ). V popředí jeho zájmu stojí podpora výuky lužické srbštiny ve školách a školkách. Centrum poskytuje vzdělávání a metodickou podporu učitelům a vychovatelům, připravuje učební materiály a pomůcky. Vydává také odborný časopis *Serbska šula* a dětský časopis *Plomjo*.

Centrum WITAJ je tou organizací, která zajišťuje praktickou a obsahovou stránku pobytu českého učitele, dříve lektora, v Budyšíně. Učitel češtiny vysílaný Domem zahraniční spolupráce zde působí od roku 2004. Vyučuje češtinu jako volitelný předmět na srbských základních školách v Chrósčicích, Ralbicích, Pančicích-Kukowě a Radworu, dále pak formou večerních kurzů pro dospělé, které se konají v Srbském domě v Budyšíně a v obci Smjerdžacy.

Počet dětí, které se učí češtinu, se pohybuje kolem 75, kurzy pro dospělé navštěvuje přibližně 15–20 zájemců. Mezi dětmi i dospělými početně převažují ti, jejichž mateřským jazykem je lužická srbština, nemalou část ale tvoří i rodilí Němci či lidé se srbskými kořeny, kteří však již srbštinu aktivně nepoužívají.